



Norm voor Pensions in de Honden en Kattenbranche

Inhoud

1 Onderwerp en toepassingsgebied	4
2 Normatieve verwijzingen	4
3 Termen en definities.....	4
4 Algemeen	7
4.1 Protocollen	7
4.2 Registraties.....	7
4.3 Wet- en regelgeving	7
5 Vakbekwaamheid	8
5.1 Beheerder	8
5.2 Medewerker.....	8
5.3 Vervanging	8
6 Transport door ondernemer	9
6.1 Transportmiddel.....	9
6.2 Calamiteiten tijdens transport	10
7 Huisvesting algemeen.....	11
7.1 Fysieke omgeving	11
7.2 Vloeren	11

Dierbaar - Norm Honden en Kattensector

7.3 Klimaat	11
8 Verzorging algemeen	12
8.1 Controles	12
8.2 Hygiëne	12
9 Gezondheid algemeen	13
9.1 Preventief	13
9.2 Curatief	14
9.3 Relatie dierenarts.....	14
9.4 Euthanasie	14
10 Dienstverlening.....	16
10.1 Op- en afname beleid	16
10.2 Klachten.....	16
10.3 Leveringsvoorwaarden	16
11 Specifiek Dierenpension.....	17
11.1 Acceptatie en identificatie.....	17
11.2 Huisvesting	17
11.3 Kat aanvullend	18
11.4 Verzorging	19
11.5 Voeding	20
11.6 Hygiëne	22
Bijlage A Vakbekwaamheidseisen	22
Bijlage B Huisvesting	23
B.1 Huisvesting honden	23
B.2 Huisvesting katten	24

Voorwoord

Dieren hebben een eigen waarde, ook wel de intrinsieke waarde genoemd, die los staat van de waarde en functie die mensen aan dieren toekennen. De waarde van een hond of kat is daarbij niet per definitie ondergeschikt aan de belangen van de mens. De samenleving zal zich rekenschap moeten geven van de toelaatbaarheid van de handelingen van de mens die het welzijn of de gezondheid van een hond of kat mogelijk aantasten.

In de wereld van de gezelschapsdieren wordt het grootste aantal dieren hobbymatig gehouden. Daarnaast is er een groep ondernemers beroepsmatig bezig met deze dieren. Door hen worden de dieren verhandeld, gehouden of gefokt vanuit een economisch perspectief.

Om een goed dierenwelzijn en respect voor de intrinsieke waarde van de dieren te bevorderen, stelt de overheid regels (in een AMvB) die door haar worden gehandhaafd. Op basis van deze regels heeft de sector zelf, Dibevo, een privaat vrijwillig certificeringssysteem opgezet. Vrijwillige certificering van de hele sector op basis van het thans voorliggende certificatie document heeft als doel de kwaliteit van de sector als geheel te verhogen en daarmee het welzijn van de betrokken dieren substantieel te verbeteren.

Certificering dient er niet alleen toe het welzijn van in de inrichting gehouden dieren te verbeteren, maar ook om bedrijfsprocessen in de inrichting te verbeteren en om de eigenaar en potentiële houder van dieren van voldoende kennis, informatie en ondersteuning te voorzien. Daardoor kan een goede afweging gemaakt worden bij de aanschaf en verzorging van dieren. Maar dat niet alleen; de kwaliteit van de leefomstandigheden van de betrokken dieren wordt hierdoor verbeterd.

De Certificering van de Honden en Katten sector zal in stappen worden aangepakt, waarbij de Norm zich als eerste zal richten op Honden en Katten pensions en Trimmers. In een later stadium zullen Honden uitlaatservices, Asielen, en Fokkerij in de certificering worden betrokken.

Dierbaar - Norm Honden en Kattensector

1 Onderwerp en toepassingsgebied

Deze Norm is van toepassing op partijen die de volgende activiteiten uitvoeren:

- het in bewaring nemen van honden en katten;

Pensions van honden en katten kunnen voor certificering in aanmerking komen op basis van onderstaande normen. Dit is niet afhankelijk van de omvang van de activiteiten.

2 Normatieve verwijzingen

De volgende documenten waarnaar is verwezen zijn onmisbaar voor de toepassing van dit document. Bij gedateerde verwijzingen is alleen de aangehaalde versie van toepassing. Bij ongedateerde verwijzingen is de laatste versie van het document (met inbegrip van wijzigingsbladen) waarnaar is verwezen van toepassing.

Norm Groot- en detailhandel in gezelschapsdieren (Dierbaar)

Wet Dieren

Besluit Houders van Dieren

Besluit gezelschapsdieren

Transportverordening 2005/1/EG

3 Termen en definities

Voor de toepassing van deze norm gelden de volgende termen en definities:

3.1 Beheerder

Iemand die op verzoek van de eigenaar honden en/of katten tijdelijk in bewaring houdt en eindverantwoordelijk is voor de diensten van het bedrijf.

3.2 Compartiment

Deel van een verblijfsruimte dat door een sociale groep als haar leefzone wordt gezien en gebruikt.

3.3 Dierenarts

Een in de regio gevestigde dierenarts/dierenartsenpraktijk met wie een arts/cliëntrelatie bestaat en waarmee afspraken zijn gemaakt over mogelijk periodiek bezoek aan het bedrijf en waarop bij veterinaire calamiteiten kan worden teruggevallen.

3.4 Dierenpension

Een activiteit gericht op het op verzoek van de eigenaar tijdelijk in bewaring houden van honden en/of katten.

3.5 Identificatie en registratie

Het voorzien van een uniek kenmerk en registratie daarvan.

Dierbaar - Norm Honden en Kattensector

3.6 Inrichting

Bedrijfsinrichting waar dieren worden gehouden of waar dienstverlening aan dieren plaats vindt.

3.7 Medewerker

Persoon die onder verantwoording van de beheerder de feitelijke werkzaamheden uitvoert die te maken hebben met de verzorging van en de omgang met de aanwezige dieren.

3.8 Ontsmetten

Het doden van ziektekiemen, zoals bacteriën, virussen en schimmels.

3.9 Protocol

Document waarin is omschreven hoe bepaalde activiteiten worden uitgevoerd. Een protocol kan ook digitaal vastgelegd zijn.

3.10 Quarantaineruimte

Volledig afgescheiden verblijf(ven), bestemd voor het onderbrengen van dieren die mogelijk met een besmettelijke ziekte of parasiet zijn besmet, dat deugdelijk gedesinfecteerd kan worden.

OPMERKING: Het doel van de huisvesting van dieren in quarantaine is dat onderlinge besmetting van dieren in de inrichting wordt voorkomen.

3.11 Isolatieruimte

Volledig afgescheiden verblijf(ven), bestemd voor het onderbrengen van dieren verdacht van een besmettelijke ziekte en dieren met klinische verschijnselen van een besmettelijke ziekte, dat deugdelijk gedesinfecteerd kan worden.

3.12 Ziekenboeg

Een afgeschermd ruimte voor huisvesting van gezelschapsdieren die ziek zijn, maar geen besmettelijke ziekte hebben of niet verdacht worden van het dragen van een besmettelijke ziekte, dat deugdelijk gereinigd kan worden.

3.13 Registratie

Document waarin bereikte resultaten kenbaar zijn gemaakt of waarin het bewijs wordt geleverd van uitgevoerde activiteiten. De registratie kan ook digitaal plaatsvinden.

3.14 Reinigen

Verwijderen van organisch materiaal, zoals ontlasting, urine en voedselresten.

3.15 Speelweide

Buitenverblijf, niet gekoppeld aan een binnenverblijf, waarin een hond voldoende bewegingsruimte heeft.

3.16 Vakbekwame medewerker

Dierbaar - Norm Honden en Kattensector

Een medewerker is vakbekwaam wanneer hij/zij aan de vakbekwaamheidseisen voldoet zoals aangegeven in 5.1.1.

3.17 Vervanging

- **Incidenteel:** gedurende een aaneengesloten periode van maximaal vier weken.
- **Structureel:** gedurende een aaneengesloten periode van meer dan vier weken.

4 Algemeen

4.1 Protocollen

Protocollen die worden vereist door deze Norm, moeten worden beheerd. Daarvoor moet in een protocol zijn vastgelegd, hoe:

- de verantwoordelijke voor uitgifte de protocollen goedkeurt op geschiktheid;
- de verantwoordelijke de protocollen indien nodig actualiseert en goedkeurt;
- relevante versies van de protocollen op de werkplek beschikbaar zijn;
- protocollen leesbaar en gemakkelijk herkenbaar blijven;
- onbedoeld gebruik van vervallen protocollen wordt voorkomen, en geschikte identificatie toe wordt gepast als ze om welke reden dan ook worden bewaard.

OPMERKING: Meerdere eisen kunnen in een protocol worden beschreven en er kunnen meerdere protocollen voor de invulling van een eis worden opgesteld.

4.2 Registraties

4.2.1 Registraties die worden vereist door deze Norm, moeten worden beheerd. Er is een protocol voor de identificatie, het opslaan, de bescherming, het terugvinden, het bewaren en de vernietiging van registraties.

4.3 Wet- en regelgeving

Er moet aantoonbaar worden voldaan aan de op het vakgebied van toepassing zijnde wettelijke eisen op het gebied van dierenwelzijn, diergezondheid, dierentransport en diergeneesmiddelen.

5 Vakbekwaamheid

5.1 Beheerder

5.1.1 Vakbekwaamheid houdt in dat aan de eisen voldaan wordt zoals omschreven in bijlage A.

5.1.2 De beheerder van de inrichting moet vakbekwaam zijn, en per pension dient tenminste 0,8 FTE vakbekwame beheerder in dienst te zijn.

5.1.3 De beheerder van de inrichting moet op de hoogte zijn van de actuele inhoudelijke ontwikkelingen op het gebied van dierenwelzijn relevant voor het specifieke vakgebied.

OPMERKING: Hieraan kan worden voldaan door een abonnement op een vakblad en minimaal twee dagdelen per jaar cursussen en/of vakdagen, ledenbijeenkomsten, seminars, lezingen, opleidingen etc. voor het specifieke vakgebied te volgen.

5.1.4 De beheerder moet bewerkstelligen dat de medewerker(s) zich bewust zijn van de houding en gedrag die het werken met levende dieren met zich meebrengt en hij dient deze houding en gedrag te controleren.

5.2 Medewerker

5.2.1 Indien er meerdere personen werkzaam zijn, dient er een duidelijke taakverdeling met bijbehorende verantwoordelijkheden beschikbaar te zijn. Dit dient op schrift te zijn vastgelegd bij voorkeur in de vorm van een organigram.

5.2.2 Niet-gekwalficeerde medewerkers mogen alleen onder toezicht en verantwoordelijkheid werken van gekwalficeerde personen.

OPMERKING 1: Uitvoerend personeel herkent en erkent de afwijkingen die kunnen duiden op welzijnsproblemen en gezondheidsproblemen en handelt hiernaar.

OPMERKING 2: Gekwalficeerd betekent hier minimaal diervverzorging niveau 3 of aantoonbaar 5 jaar ervaring.

5.3 Vervanging

5.3.1 Bij incidentele vervanging van de beheerder, dient de plaatsvervanger gekwalficeerd te zijn (zie 5.2.2)

5.3.2 Bij structurele vervanging van een beheerder moet de plaatsvervanger gekwalficeerd zijn. Structurele vervanging door een niet vakbekwame vervanger is toegestaan voor een periode van maximaal 6 maanden.

OPMERKING: Vervangend personeel herkent en erkent de afwijkingen die kunnen duiden op welzijnsproblemen en gezondheidsproblemen en handelt hiernaar.

6 Transport door ondernemer

6.1 Transportmiddel

Indien de ondernemer zelf dieren transporteert in het kader van de bedrijfsvoering, dan dient het transportmiddel aan transport voor honden of katten te zijn aangepast. De transportverordening EG/1/2005 is van toepassing.

Aandachtspunten:

- Iedere hond of kat moet zonder letsel en lijden in- en uit het vervoermiddel geladen kunnen worden. Indien daarvoor hulpmiddelen noodzakelijk zijn, moeten deze voor het doel toereikend zijn.
- Honden dienen indien nodig zodanig vervoerd te kunnen worden dat zij niet met elkaar in contact kunnen komen. Katten mogen uitsluiten in een transportmand of -kooi vervoerd worden.
- Een hond of kat mag zich niet vrijelijk door het vervoermiddel van de achtercabine naar de voorcabine kunnen bewegen.
- De verblijfsruimte in het vervoermiddel moet minimaal zo groot zijn dat iedere hond of kat er zonder belemmering in kan staan en liggen.
- De achtercabine van het vervoermiddel moet zodanig worden geventileerd, dat het temperatuurverschil tussen binnen en buiten nooit groter is dan 5° Celsius.
- In de achtercabine van het vervoermiddel moet daglicht door kunnen dringen of moet verlicht worden met kunstlicht.
- De verblijfsruimte van de honden en katten in het vervoermiddel moet over een stroeve vloer beschikken
- In de achtercabine van het vervoermiddel mogen geen losse voorwerpen liggen.
- Het mag niet mogelijk zijn dat honden en katten direct het vervoermiddel kunnen verlaten als een buitendeur opengaat.
- Honden en katten die in de voorcabine van het vervoermiddel aanwezig zijn, moeten in een hondenveiligheidsgordel of een bench zitten.
- Een hondenveiligheidsgordel moet een borsttuigje hebben en niet aan de halsband worden bevestigd.
- Er mogen geen honden op en naast de bestuurdersstoel van het vervoermiddel worden vervoerd, tenzij dat voor het welzijn van de hond noodzakelijk is. In deze gevallen mag maximaal 1 hond op de bestuurdersstoel van het vervoermiddel worden vervoerd.
- In het vervoermiddel moet een complete EHBO-kist aanwezig zijn, met daarin in ieder geval de volgende zaken: snuitband/kattensnoet, hydrofiele zwachtel, elastisch verband, leukoplast 2 maten, katoenen watten, steriele gazen, betadine of ander desinfectans, verbandschaar, spalkmateriaal, oogzalf, warmhoudfolie, Oraal rehydratiemiddel (O.R.S).
- In het vervoermiddel is een door een daartoe bevoegde instantie goedgekeurde schuimbrandblusser aanwezig, die jaarlijks wordt gecontroleerd.
- De achtercabine van het vervoermiddel, en de voorcabine indien deze voor vervoer van honden is gebruikt, wordt dagelijks gereinigd.
- Het vervoermiddel moet van buiten herkenbaar zijn als vervoermiddel voor dieren.
- De maximale reisduur naar het uitlaatgebied is voor honden anderhalf uur.
- Honden en katten worden niet bij elkaar in een voertuig vervoerd.

Dierbaar - Norm Honden en Kattensector

- Transport van drachtige teven, katten en/of pups, kittens is alleen toegestaan als het in het belang is van moeder of pups.

OPMERKING: Hieronder kan worden verstaan, transport met als doel het bezoek van een dierenarts.

6.2 Calamiteiten tijdens transport

Er is en er wordt gewerkt volgens een protocol voor het omgaan met calamiteiten tijdens transport.

6.2.1 Bij pech met het voertuig moet binnen 2 uur alternatief vervoer of opvang geregeld zijn

6.2.2 Bij diergeneeskundige problemen dient direct contact opgenomen te worden met de dierenarts en moet in overleg met deze besloten worden welke acties moeten worden ondernomen. De eigenaar dient hiervan zo snel mogelijk op de hoogte gesteld te worden. De contactgegevens van de behandelend dierenarts dienen zo spoedig mogelijk aan de dierenarts te worden overhandigd.

7 Huisvesting algemeen

7.1 Fysieke omgeving

Huisvesting van de dieren voldoet aan het Besluit Houders van Dieren.

OPMERKING: Het Besluit Houders van Dieren kent geen uitzonderingen, dat betekent dat uitsluitend bij calamiteiten hiervan tijdelijk kan worden afgeweken.

7.2 Vloeren

In het bedrijf dient de vloer van de verblijven te voldoen aan de volgende voorwaarden:

- slijtvast;
- geschikt voor een normaal bewegingspatroon, dus bv niet te glad of te ruw
- eenvoudig te reinigen, desinfecteren en te drogen;
- adequaat te repareren en goed te onderhouden;
- vloeistofwerend;
- zonder scherpe randen

OPMERKING: Zorg, om het dier in staat te stellen ook koeler te kunnen liggen, dat het door vloerverwarming bediende oppervlakte max. 60% van het vloeroppervlak omvat.

7.3 Klimaat

7.3.1 Temperatuur

Er wordt een temperatuur gehandhaafd die bij de fysiologische behoeften van de honden of katten past met als doel dat de hond of kat zich in rust in de thermoneutrale zone bevindt. Voor honden is dit 15-21°C met als minimum 10°C en als maximum 30°C. Voor katten is dit 18-21°C, met als minimum 15°C en als maximum 30°C. Voor zieke of zogende dieren de temperatuur aanpassen naar de omstandigheden van het dier.

7.3.2 Open warmtebronnen

Open warmtebronnen dienen buiten het bereik van honden en katten te zijn opgesteld.

7.3.3 Ventilatie

Verblijven worden mechanisch of natuurlijk geventileerd.

OPMERKING: Belangrijk is dat voor doorstroming van frisse lucht gezorgd kan worden, zonder dat dit tot tocht leidt.

7.3.4 Binnenverblijf

In een binnenverblijf dient een zodanige verlichting te zijn dat een normaal dag- en nachtritme kan worden gevolgd. Daarnaast moet het binnenverblijf aanvullend kunnen worden verlicht. Voor honden moet overdag de lichtsterkte minimaal 100 lux zijn.'s Nachts is minder verlichting nodig en volstaat 5 tot 10 lux. Er moet daglicht worden toegelaten door openingen met een grootte van tenminste 2% van het vloeroppervlak (mogelijk alternatief daglichtlampen KT 5500 -10000 CRI minimaal 80).

Voor katten dient overdag voldoende verlichting te zijn om een goede inspectie mogelijk te maken; minimaal 20 lux.

8 Verzorging algemeen

8.1 Controles

Er is en er wordt gewerkt met een protocol met betrekking tot regelmatige inspecties van de in de inrichting aanwezige dieren. In het protocol wordt minimaal geregeld dat:

- wanneer controles plaatsvinden;
- wat er wordt gecontroleerd;
- wat er wordt gedaan bij afwijkingen; en
- afwijkingen worden geregistreerd.

8.2 Hygiëne

Er is en er wordt gewerkt volgens een protocol voor reiniging en ontsmetting. Daarin is minimaal geregeld dat:

- de verblijven dagelijks worden gereinigd;
- bij verdenking van infecties wordt ontsmet met een daarvoor geschikt desinfectans, in overleg met de dierenarts gekozen.

9 Gezondheid algemeen

9.1 Preventief

9.1.1 Ruimtes bij ziekte

9.1.1.1 Ziekenboeg

Een gedeelte van de inrichting moet kunnen worden afgescheiden van de rest van de inrichting om dienst te doen als ziekenboeg. Ten behoeve van afzondering in geval van: rust en hygiëne, herstel, niet-besmettelijke ziekte, agressie, verwonding.

De ziekenboeg moet in totaal tenminste ruimte kunnen bieden aan een tiende van het aantal honden en katten dat in die inrichting is gehuisvest.

9.1.1.2 Quarantaine/ isolatie

De inrichting moet, in overleg met de dierenarts, dusdanig zijn vormgegeven dat er snel en adequaat een quarantaine en of isolatie ruimte kan worden gerealiseerd.

De genoemde quarantaine en of isolatieruimte moet:

- beschikken over binnenverblijven;
- in totaal tenminste ruimte kunnen bieden aan een tiende van het aantal honden en katten dat in die inrichting is gehuisvest;
- voor de honden gescheiden zijn van de ruimte van de katten;
- de dieren dienen in de quarantaine ruimte individueel gehuisvest te worden en afgescheiden van de andere dieren te worden.

9.1.1.3 Gebruik van de ruimtes

Ziekenboeg: Voor het apart plaatsen van zieke of gewonde dieren waarbij geen besmettingsgevaar bestaat.

Quarantaine: Voor het apart plaatsen van dieren met een onbekende ziekte of van dieren met een onbekende vaccinatiestatus of waarvan de ziektesituatie niet bekend is.

Isolatie: Voor het apart plaatsen van dieren met een overdraagbare ziekte of aandoening.

9.1.2 Vaccinaties

Dieren worden in principe alleen geaccepteerd-mits:

- honden minstens 2 weken beschikken over een geldige vaccinatie tegen hondenziekte, parvo, Hepatitis Contagiosa Canis (besmettelijke leverziekte), ziekte van Weil en "kennelhoest". De geldigheid van de vaccinatie mag ook worden aangetoond middels een in het vaccinatieboekje opgenomen titerbepaling met een vermelding van de periode van geldigheid daarvan;

OPMERKING 1: Op dit moment zijn alleen voor adenovirus, parvovirus en distempervirus betrouwbare titerbepalingen beschikbaar.

- katten minstens 2 weken beschikken over een geldige vaccinatie tegen kattenziekte en niesziekte. De geldigheid van de vaccinatie mag ook worden aangetoond middels een in het vaccinatieboekje opgenomen titerbepaling met een vermelding van de periode van geldigheid daarvan.

Dierbaar - Norm Honden en Kattensector

OPMERKING 2: Voor katten zijn op dit moment nog geen betrouwbare titerbepalingen beschikbaar.

9.1.3 Parasieten

In overleg met de dierenarts wordt een protocol opgesteld voor endo- en ectoparasieten bestrijding en preventie en wordt er gewerkt volgens dat protocol.

9.2 Curatief

9.2.1 Ziekte

Wanneer aanwijzingen van een (besmettelijke) ziekte of zoönose wordt geconstateerd, wordt dit gemeld aan de eigenaar. Het dier wordt in isolatiegeplaatst en er wordt een dierenarts ingeschakeld. Dit kan ook in overleg met de eigenaar van het dier de eigen dierenarts zijn. Het wordt in ieder geval gemeld aan de dierenarts van de eigenaar.

9.2.2 EHBO

Er is binnen de inrichting op een duidelijk herkenbare, vaste plaats (een EHBO-doos met) materiaal aanwezig gericht op directe behandeling van verwondingen van dieren. Daarnaast dient er ook een standaard EHBO doos aanwezig te zijn voor de behandeling van mensen.

OPMERKING: In deze EHBO-doos is het volgende aanwezig: snuitband/kattensnoet, hydrofiele zwachtel, elastisch verband, leukoplast 2 maten, katoenen watten, steriele gazen, jodium of een desinfectans, verbandschaar, spalkmateriaal, oogzalf, warmhoudfolie, O.R.S.

9.2.3 Verwondingen

Er is en er wordt gewerkt volgens een protocol voor de behandeling van zieke of gewonde dieren. Dit protocol wordt opgesteld in overleg met de dierenarts. Minimale onderdelen van dit protocol zijn:

- wie verantwoordelijk is voor de behandeling van zieke of gewonde katten en honden;
- wat de te nemen acties bij zieke of gewonde dieren zijn;
- informeren eigenaar.

9.3 Relatie dierenarts

Er is een regelmatig contact met een dierenarts. Van elk bezoek van of aan de dierenarts wordt een verslag bijgehouden in een registratie (logboek). In het verslag wordt o.a. aandacht besteed aan:

- uitgevoerde behandelingen;
- evaluatie uitgevoerde behandelingen;
- gesignaleerde problemen en plan van aanpak voor deze problemen.

OPMERKING: Als 'verslag' volstaat tevens een opmerking van de dierenarts in het dierenpaspoort en/of een uitdraai van de patiëntenkaart.

9.4 Euthanasie

In exceptionele gevallen kan euthanasie worden toegepast.

9.4.1 Overleg

Dierbaar - Norm Honden en Kattensector

Euthanasie vindt alleen plaats in overleg met en door een dierenarts en indien mogelijk in overleg met de eigenaar. De reden van euthanasie wordt schriftelijk vastgelegd.

10 Dienstverlening

10.1 Op- en aanname beleid

Een onderneming heeft een op- of aannamebeleid vastgelegd in een protocol. Dit beleid omvat:

- redenen waarom een hond of kat niet wordt op- of aangenomen;
- regels hoe om te gaan met honden of katten die worden op- of aangenomen.

10.2 Klachten

10.2.1 Klachten afhandeling

Er is en er wordt gewerkt volgens een protocol voor de registratie en behandeling van klachten. De klant wordt op de hoogte gesteld van de mogelijkheid van het indienen van klachten.

10.2.2 Klachtenregistratie

De klachten over de dienstverlening en de afhandeling ervan worden geadministreerd. Deze registratie omvat:

- klacht;
- datum;
- wie heeft de klacht ingediend;
- ondernomen actie;
- wie heeft de actie ondernomen;
- resultaten van de actie.

10.3 Leveringsvoorwaarden

De onderneming beschikt over duidelijke op de situatie van toepassing zijnde leveringsvoorwaarden. Hiervoor kan gebruik gemaakt worden van de standaard DIBEVO voorwaarden.

11 Specifiek Dierenpension

11.1 Acceptatie en identificatie

In het kader van het dierspecifieke welzijn moeten de unieke kenmerken van iedere kat en hond worden geregistreerd. Hierbij is het volgende van toepassing:

nummer van de ISO-chip (indien aanwezig);

- de soort;
 - het ras (indien van toepassing);
 - vaccinaties;
 - het geslacht (en indien van toepassing: gesteriliseerd / gecastreerd);
 - de eigenaar (NAW gegevens plus de contact gegevens van de dierenarts van de eigenaar).
-
- locatie (hoknummer);
 - de roepnaam;
 - uiterlijke kenmerken;
 - bijzonderheden rond het gedrag;
 - specifieke aandachtspunten in de wijze van verzorging van de hond of kat;
 - medicatie (indien van toepassing);
 - het dieet (indien van toepassing);
 - bestrijding endo- en ectoparasieten;
 - relevante ziektes in het verleden;
 - datum laatste loopsheid;
 - leeftijd.

11.2 Huisvesting

11.2.1 Binnen en buiten verblijfplaats

Hondenpensions beschikken over een binnen- en een buitenverblijf.

11.2.2 Schuilmogelijkheden

Een buitenverblijf is gedeeltelijk overkapt, als een buitenverblijf niet in een open verbinding staat met een binnenverblijf. Deze overkapping biedt schuilmogelijkheid tegen zon voor alle in het verblijf aanwezige honden en katten. Bij regen worden de dieren binnengehaald, indien er geen schuilmogelijkheid voor regen beschikbaar is.

11.2.3 Doorgang naar buiten

De doorgang naar het buitenverblijf moet dusdanig groot zijn dat honden en katten in hun natuurlijke houding naar buiten kunnen lopen.

11.2.4 Uitzicht

Ten minste één van de wanden van het verblijf waarin een hond of kat zich bevindt is doorzichtig, zodanig dat de hond of kat buiten het verblijf kan kijken.

Dierbaar - Norm Honden en Kattensector

OPMERKING: Doel is dat er voor de hond of kat iets relevants te zien moet zijn, zoals een buitenverblijf zodat de stress verminderd wordt (minder blaffen etc).

11.2.5 Wanden

De binnenwanden van het verblijf moeten glad en niet poreus zijn, zonder scherpe randen of punten.

11.2.6 Scheiden katten en honden

Katten en honden worden in gescheiden afdelingen gehuisvest waarbij geen sprake is van interactie tussen de honden en de katten.

11.2.7 Ligplaats

Iedere hond of kat heeft de beschikking over een schone en droge ligplaats die vanuit de bodem van het verblijf optrekkende kou isoleert. Deze ligplaats moet zacht zijn en niet op de tocht. Deze ligplaats moet regelmatig gereinigd worden ter voorkoming van parasieten.

11.2.8 Verrijking

In de verblijven van katten en solitair gehuisveste honden wordt veilige en goed te reinigen of te vervangen verrijking toegepast.

OPMERKING 1: Verrijking kan worden toegepast in de volgende vormen:

- speeltjes (tenzij competitie dreigt);
- nestmateriaal als dekens, stro, papiersnippers, hooi en houtkrullen;
- voedselverrijking (bijvoorbeeld met behulp van een kong);
- voor katten krabpalen.

OPMERKING 2: Wanneer de volgende gedragingen bij meerdere honden wordt geconstateerd, kan dat wijzen op een inadequaat huisvesting:

- repetitieve invariabele bewegingen maken als rondjes lopen, ijsberen en weven;
- zelfmutilatie;
- apathie of hyperactiviteit;
- overmatig blaffen, piepen of janken

11.2.9 Eten, drinken, slapen, ontlasten

Honden en katten moeten gescheiden kunnen eten, drinken en slapen, ontlasten.

OPMERKING: Huisvesting kan flexibel zijn: er zijn dan verblijven voor sociale en voor solitaire huisvesting. Er kunnen verblijven zijn waarvan delen van de tussenwanden kunnen worden vervangen, bijvoorbeeld dichte door deels tralies of perspex, zodat gewenningsprocedures kunnen worden ingezet.

11.3 Kat aanvullend

11.3.1 Schuilplek

Per kat dient ten minste een geschikte schuilplek aanwezig te zijn

11.3.2 Kattenbakken

In de kattenverblijven is het aantal kattenbakken zodanig dat de kattenbakken op zich geen aanleiding tot stress zijn.

11.3.3 Hygiëne

Dierbaar - Norm Honden en Kattensector

In de kattenverblijfsruimte moeten eenvoudig te reinigen en te vervangen krabmogelijkheden met een verticale structuur, klim- en speelmogelijkheden aanwezig zijn.

11.4 Verzorging

11.4.1 Keuze huisvesting

Er is en er wordt gewerkt volgens een protocol voor de bepaling van de juiste huisvesting van honden en katten. Dit protocol heeft als doel dat honden en katten in een passende huisvestingssituatie zullen verkeren, waarbinnen ze zoveel mogelijk vrij zijn het soorteigen gedrag te vertonen (passend bij leeftijd en aard) en waarin ze een minimum aan stress ervaren. Om dit te bereiken wordt in dit protocol rekening gehouden met:

- het type dier;
- de verblijfsduur;
- de beschikbare ruimte per hond of kat zoals beschreven in annex A;
- de verzorging/de aandacht.

OPMERKING 1: Het type dier. Hierbij kan worden gedacht aan het meewegen van aspecten als: dominant, onderdanig, sociaal, agressief, (overdreven) angstig, actief/passief, groot/klein, hond/kat, ♀/♂, leeftijd, gezondheid.

OPMERKING 2: De verblijfsduur. Hierbij kan worden gedacht aan het meewegen van aspecten als: eenmalig kort verblijf of meerdere malen een verblijf gedurende een langere periode.

OPMERKING 3: De verzorging/aandacht: hierbij kan gedacht worden aan het meewegen van aspecten als vaker naar buiten, meer mens-dier contact of vaker mens-dier contact.

OPMERKING 4: Een hond is een huisdier en verblijft dus bij voorkeur in huiselijke kring. Solitaire huisvesting voor een langere periode wordt bij de hond geassocieerd met een verhoogde incidentie van gedragsproblemen en dient tot het minimum te worden beperkt. Honden zijn sociale dieren en hebben naast contact met mensen, contact met soortgenoten en andere dieren nodig.

OPMERKING 5: Honden hebben voldoende leefruimte zodat ze geen bedreiging zijn voor elkaar en desgewenst op een eigen veilige plek ongestoord languit kunnen gaan liggen.

OPMERKING 6: Honden reageren slecht op een schrale of zintuiglijk beperkte omgeving. Honden zijn nieuwsgierige dieren, die actief informatie zoeken over hun omgeving en de reukzin is daarbij een sterk communicatie middel. Een prikkelrijke omgeving is daarbij een belangrijke randvoorwaarde.

11.4.2 Afwijkingen huisvesting

Afwijkingen op de beschikbare ruimte per hond of kat zoals geformuleerd in bijlage B, zijn toegestaan onder de voorwaarde dat de afwijking aantoonbaar niet ten koste gaat van het welzijn van het dier en de afwijking gemotiveerd en geregistreerd wordt.

11.4.3 Gezamenlijke huisvesting

Bij aanwezigheid van meer dan één hond of kat, worden ten minste één en ten hoogste 20 honden en ten minste 1 en ten hoogste 20 katten bij elkaar in een binnen- of buitenverblijf gehuisvest. Uitgangspunt bij samenplaatsen is dat de dieren in goede verstandhouding samen kunnen zijn. In afwijking hierop:

- wordt een in een quarantaineruimte ondergebrachte hond of kat solitair gehuisvest;
- wordt een hond of kat solitair gehuisvest indien de gezondheid of het welzijn van het dier of van de andere dieren dit vereist;
- wordt een hond of kat solitair gehuisvest (met haar pups of kittens) rond de tijd van werpen en tijdens de zoogperiode;
- mogen katten alleen dan in grotere groepen (maximaal 20) worden gehuisvest wanneer er binnen die huisvesting de mogelijkheid geboden wordt voor het dier om

Dierbaar - Norm Honden en Kattensector

zich terug te trekken waarbij iedere kat beschikt over een individuele rustplaats, voederplek en kattenbak en waarbij individuele gezondheidscontrole mogelijk is;

- worden loopse teven gescheiden van reuen en krolse poezen gescheiden van katers.

OPMERKING 1: De verzorging/aandacht: Hierbij kan worden gedacht aan het meewegen van aspecten als vaker naar buiten, meer mens-dier contact of vaker mens-dier contact.

11.4.4 Nieuwe dieren

Er is en er wordt gewerkt volgens een protocol om nieuwe honden of katten veilig te introduceren in een groep als deze in groepshuisvesting wordt gehouden. In dit protocol is aandacht voor:

- introductie nieuwe honden en katten;
- de werkwijze bij het optreden van onrust in de groepen.

Rekening houdend met geslacht, duur van het verblijf, gedrag, leeftijd en omvang.

OPMERKING 1: Een methode die gebruikt kan worden is dat een nieuw te introduceren hond of kat op neutraal terrein geïntroduceerd wordt. Hierbij wordt gelet op de interactie tussen de honden of katten in de verblijven en de nieuw te introduceren hond of kat. Wanneer een geschikte groep lijkt te zijn gevonden, wordt de hond of kat eerst onder toezicht in een aangrenzende ruimte, gescheiden door gaas geplaatst en later in de groep gelaten.

OPMERKING 2: Er kan gebruik worden gemaakt van hulpmiddelen als Valeriaan of Feromonenspray om stress te verminderen.

OPMERKING 3: Het is in sommige gevallen mogelijk dat een hond of kat niet in groepshuisvesting kan worden geplaatst wegens bijvoorbeeld agressie, ziekte of oestrus.

11.4.5 Speelweide

Om te kunnen rennen en sociale contacten met andere honden te hebben, moeten honden in de gelegenheid worden gesteld om tenminste 2 uur per dag in een buitenverblijf of op een speelweide te vertoeven. Daartoe dienen op het verblijf voldoende faciliteiten beschikbaar te zijn.

OPMERKING: In bijzondere omstandigheden is het niet goed voor honden om 2 uur per dag buiten te moeten zijn (te koud, te nat of te warm), maar dat wil niet zeggen dat het bij goed weer geen goed streven is om ze in die gelegenheid te stellen.

11.5 Voeding

11.5.1 Er is en er wordt gewerkt volgens een protocol:

- waarin, indien van toepassing, bij het geven van voedsel de aangegeven houdbaarheidsdata worden aangehouden;
- waarin het geven van voedsel is geregeld op een zodanige wijze dat hoeveelheid en soort worden afgestemd op de behoefte van de hond of kat;
- waarin katten minimaal tweemaal daags gevoerd worden;
- waarin is geregeld dat pups en kittens vanaf 3 tot 4 weken worden gewend aan vast voer, zodat ze op een leeftijd van 7 weken niet meer afhankelijk zijn van de teef/moederpoes;
- waarin het geven van water is geregeld op een zodanige wijze dat de honden en katten geen dorst hebben.

OPMERKING 1: Passende voeding is afhankelijk van ras, levensfase, gezondheidsstatus, type hond of kat (rustig of actief).

Dierbaar - Norm Honden en Kattensector

OPMERKING 2: Bij drachtige of zogende teven of katten zal een aangepast voedingsschema noodzakelijk zijn.

OPMERKING 3: Voor katten is het raadzaam voedsel en water niet op dezelfde plek aan te bieden en op een zo groot mogelijke afstand van de kattenbak.

11.6 Hygiëne

11.6.1 Reiniging en ontsmetting

Er is en er wordt gewerkt volgens een protocol voor reiniging en ontsmetting. Daarin is minimaal geregeld dat:

- de bereiding van voedsel en de schoonmaak van materiaal op gescheiden plaatsen en met gescheiden middelen plaatsvindt;
- de verblijven dagelijks worden gereinigd;
- de voerbakken vrij zijn van aangekoekte resten en vuil;
- bij verdenking van infecties, kattenbakken, voer- en drinkbakken en besmette plekken worden ontsmet met een daarvoor geschikt desinfectans, in overleg met de dierenarts gekozen;
- kadavers alleen worden bewaard in separate, daarvoor geschikte ruimtes;
- uit alle kattenbakken elke dag tenminste de ontlasting en de urine wordt verwijderd bij individuele huisvesting;
- Bij groepshuisvesting de kattenbakken dagelijks worden gereinigd en indien nodig ook ontsmet.

Bijlage A Vakbekwaamheidseisen (normatief)

Dierenpension:

De wettelijke vakbekwaamheidseisen - Besluit Houders van Dieren

Dierbaar - Norm Honden en Kattensector

Bijlage B (normatief)

Huisvesting

B.1 Huisvesting honden

B.1.1 Afmetingen (wet)

Voor honden zijn deze maten gangbaar als minimaal niveau in het binnen- of buitenverblijf:

- met een schofthoogte tot 0,3 m: $\geq (1+n)$, waarbij de kortste zijde ≥ 1 meter is en de hoogte minimaal 1,8 meter;
- met een schofthoogte vanaf 0,3 m tot 0,5 m: $\geq 1,2 * (1+n)$, waarbij de kortste zijde $\geq 1,2$ m is en de hoogte minimaal 1,8 meter;
- met een schofthoogte vanaf 0,5 m: $\geq 1,5 * (1+n)$, waarbij de kortste zijde $\geq 1,2$ m is en de hoogte minimaal 1,8 meter; waarbij n het aantal honden is.

Deze afmetingen zijn ook van toepassing op:

- a) de totale voor honden beschikbare vloeroppervlakte in een aan elkaar gekoppeld binnen- en buitenverblijf, indien er voor de honden een open verbinding is tussen het binnen- en buitengedeelte van het verblijf en de beschikbare vloeroppervlakte in het binnengedeelte van het verblijf tenminste 40% van de totale minimale oppervlakte is;
- b) de voor de honden beschikbare oppervlakte van de speelweide.

OPMERKING 1: Voor de berekening van de beschikbare vloeroppervlakte voor de honden worden de niet gespeende honden die zich bij hun moeder bevinden niet meegerekend.

OPMERKING 2: Indien honden van verschillende grootte bij elkaar worden gehuisvest, wordt voor de berekening van de beschikbare vloeroppervlakte de schofthoogte van de grootste hond gehanteerd.

Schofthoogte hond	Minimale vloeroppervlakte	Minimale lengte kortste zijde	Minimale hoogte
Kleiner dan 30 cm	2,0 m ² (alleen)	1,0 m	1,8 m
Tussen 30 en 50 cm	2,4 m ² (alleen)	1,2 m	1,8 m
Groter dan 50 cm	3,0 m ² (alleen)	1,2 m	1,8 m
Kleiner dan 30 cm	$(1+n) \times 1,0$ m ²	1,0 m	1,8 m
Tussen 30 en 50 cm	$(1+n) \times 1,2$ m ²	1,2 m	1,8 m
Groter dan 50 cm	$(1+n) \times 1,5$ m ²	1,2 m	1,8 m

N = het aantal honden dat samen in een verblijf zit

B.1.2 Solitaire huisvesting

Bij solitaire huisvesting is de beschikbare ruimte voor een hond:

- met een schofthoogte tot 0,3 m: ≥ 2 m² waarbij de kortste zijde ≥ 1 m en de hoogte $\geq 1,8$ m is;
- met een schofthoogte vanaf 0,3 m tot 0,5 m: $\geq 2,4$ m², waarbij de kortste zijde $\geq 1,2$ m en de hoogte $\geq 1,8$ m is;
- met een schofthoogte vanaf 0,5 m: ≥ 3 m², waarbij de kortste zijde $\geq 1,2$ m en de hoogte $\geq 1,8$ m is.

OPMERKING: Voor de berekening van de beschikbare vloeroppervlakte voor de honden worden de niet gespeende honden die zich bij hun moeder bevinden niet meegerekend.

Dierbaar - Norm Honden en Kattensector

B.1.3 Pups

Als pups aan het lopen gaan dient de ruimte voor moederdier en haar pups van een grootte te zijn dat alle dieren kunnen lopen, spelen en liggen zonder dat zij gehinderd worden door eventuele meststoffen.

B.2 Huisvesting katten

B.2.1 Afmetingen

Voor katten zijn deze maten gangbaar als minimaal niveau in het binnen- of buitenverblijf:

- bij 2 katten tenminste 0,85 m² , met een kortste zijde van minimaal 65 cm en een hoogte van minimaal 60 cm;
- bij 2 t/m 5 katten tenminste 3 m² , met een kortste zijde van minimaal 1 m en een hoogte van minimaal 1,8 m;
- bij >5 katten tenminste $3+(n \times 0,6)$ m², met een kortste zijde van minimaal 1 m en een hoogte van minimaal 1,8 m; waarbij n het aantal katten is.

OPMERKING 1: Voor de berekening van de beschikbare vloeroppervlakte voor de katten worden de niet gespeende kittens die zich bij hun moeder bevinden niet meegerekend.

Kat	Minimale vloeroppervlakte	Minimale lengte kortste zijde	Minimale hoogte
Kat alleen	0,47 m ²	0,65 m	0,6 m
Fok kater alleen	6,0 m ²	1,0 m	1,8 m

B.2.2 Solitaire huisvesting

Bij solitaire huisvesting is de beschikbare ruimte voor een kat tenminste 0,47 m² aan vloeroppervlakte, waarbij de kortste zijde tenminste 0,65 meter en de hoogte van het binnen- of buitenverblijf tenminste 0,6 meter is.